Po raz szósty francuskie Archiwa Państwowe (Archives Nationales) opublikowały roczne sprawozdanie ze swojej działalności. Polski czytelnik powinien mieć na uwadze fakt, że pod francuskim pojęciem Archiwa Państwowe (Archives pational) nie kryje się, tak jak ma to miejsce w Polsce, całe sieć archiwów państwowych, ale jedynie dwa archiwa centralne: w Pierrefitte-sur-Seine i Fontainebleau oraz dawna paryska siedziba archiwum centralnego CARAN w Hôtel Soubise. Archiwa te podlegają SCN - Service à compétence nationale) nadzorowanym przez Ministerstwu Kultury. Nie mieszczą się w nazwie Archives National archiwa podległe ministerstwu obrony, finansów i spraw zagranicznych oraz Państwowe Archiwum Kolonialne (Archives nationales d'outre-mer) w Aix-en-Provance oraz Archiwum Państwowe Świata Pracy (Archines national du monde du travail) w Roubaix. Oczywiście także archiwa terytorialne nie odnoszą się omawianego pojęcia.
Liczący 34 strony dokument w sposób bardzo skondensowany w trzech rozdziałach, wstępie i zakończeniu omawia rok 2017 francuskiej służby archiwalnej. Wstęp składa się z dwóch interesujących działów: kluczowych dat i kluczowych cyfr.
Za najważniejsze uznano następujące wydarzenia: w styczniu przetłumaczenie na języki angielski i hiszpański głównej strony internetowej archiwów francuskich, przyznanie honorowego odznaczenia René Rémond oraz uruchomienie rozwijanej platformy elektronicznej archiwizacji ADAMANT.

W marcu miała miejsce wystawa w Pierrefitte-sur-Seine: Sztuka państwowa? Zalecenia publiczne dla artystów plastyków (1945- 1965), w kwietniu odbył się „Miesiąc Fotografii" oraz Wysoka Rada Archiwalna dokonała oceny nowego projektu naukowo – kulturalno – edukacyjnego archiwów na lata 2017 – 2020. W maju otworzono wystawę: „Doświadczenia chaosu: rabunek i ratunek archiwaliów" 1879 – 1945 oraz przeprowadzono warsztaty „Muzyka i twórczość w nazistowskich oborach koncentracyjnych". Czerwiec poświęcony był narodowemu dniu archeologii, który obchodzono pod hasłem „Archeologiczne wioski w Paryżu". W lipcu, w archiwach państwowych zaczęły obowiązywać przepisy dotyczące ponownego użycia informacji publicznej w dokumentach wytworzonych lub zebranych w archiwach państwowych. W październiku otwarto wystawą „Transanatolia" oraz wystawę poświęconą kobietom naukowcom „W kierunku archiwów obywatelek" (Aux archives citoyennes). W listowapdzie w Pierrefitte -sur-Seine odbywały się koncerty i panel dyskusyjny pod hasłem „Rysunek nowego wieku".
W grudniu otwarto wystawy: Hibakusha, rusunki tych którzy przeżyli Hiroszimę i Nagasaki oraz „Rysować by budować. Zawód archiwtekta w XVII w., a także Barcamp (piknik) archiwów państwowych.
Kluczowe cyfry dostarczają danych dotyczących podstawowych informacji o wypełnianych przez instytucję funkcjach.
Zasób zwiększył się o 4,1 km akt i 5,1 terabajtów danych z archiwów publicznych i 437 mb akt prywatnych. W końcu 2017 r. zasób liczył 351 km linearnych akt i 52 terabajty danych w 197 818 434 plikach. Archiwa odwiedziło 162 856 użytkowników.
W rozdziale pierwszym „Wielkie sprawy archiwów państwowych w 2017 r. omówiono szereg

działań związanych z integracją 80 km zasobu Fontainebleau z zasobem Pierrefitte-sur-Seine oraz prace związane z adaptacją położonego w centrum Paryża twz. czworoboku dawnego centrum CARAN, w którym mają znaleźć siedzibę agendy ministerstwa kultury (projekt CAMUS).
W latach 2013 – 2016 realizowane były naukowe, kulturale i edukacyjne (Projet scientifique culturel et éducatif des Archives nationales – PSCE), których kontynuacją będą działania zaplanowane na lata 2017 – 2020. W kontykuowane będzie program Vitam dotyczący waloryzacji spuścizny elektronicznej dla celów archiwizacji elektronicznej. Ma on określić podstawowe cele, ochronę i rozpoznanie oprogramowania naukowego - kluczowe osie: programy i działania tematyczne (obecnie zdefiniowano 6 kierunków, 61 programów i 234 działania realizowane przez ponad 200 partnerów. Zaangażowane są w te prace szkoły wyższe, a katalog nowych, dochodzących dziedzin poszerza się np.: o etnologię, socjologię, antropologię psychologię, dydaktykę, filozofię itp. Wdrażane są także programy hybrydowe o charakterze interdyscyplinarnym będące mieszaniną nauk społecznych informacji o spuściźnie historycznej czy artystycznej.
Cyfryzacja została określona jako serce myślenia i działania instytucji. Archiwa państwowe będą wdrażały platformę ADAMANT zintegrowaną z międzyministerialnym programem VITAM, którego pierwsza wersja oczekiwana jest w 2018 r. Platforma pozwoli na automatyczną archiwizację podstawowych systemów informatycznych jak np.: system wytwarzania cyfrowych tekstów prawnych (System Organizacji Online Operacji Normatywnych – SOLON- Système d'Organisation en Ligne des Opérations Normatives). SOLON jest dopiero w trakcie uruchamiamia. ADAMANT ma zapewnić także funkcjonowanie tzw. „Skarbca cyfrowego", w którym znajdą się 52 Terabajty danych w 150 milionach plików, na które złożą się w 71% archiwa audiowizualne, 15% fotograficzne, 9,5% dane zestrukturyzowane czyli bazy danych i 3,5% dokumenty urzędowe. Aby stworzyć dostęp i zapewnić eksplorację owego cyfrowego zasobu archiwa państwowe wraz z Dyrekcją Informatyki Ministerstwa Kultury (SDSI) opracują zasady dostępu. Kolejnym krokiem będzie otworzenie systemu na dane pochodzące z innych obszarów takich jak przemysł i jego dokumentacja cyfrowa. System będzie wewnętrznie realizować wszystkie działania instytucji.
Działaniami priorytetowymi będzie polityka otwartości archiwów, szeroki dostęp do danych i powtórne użycie danych cyfrowych oraz inwentarzy archiwalnych.
Wsparcie uzyskają projekty pracy online wspólnot użytkowników takie jak indeksacja: tabel i rejestrów Rady Głównej Mostów i Dróg (XVIIIw. - 1965), krajowe repozytoria notariuszy realizowane wraz z archiwami departamentalnymi, dekrety o naturalizacji z lat 1829 – 1934, indeksacja kontraktów małżeńskich kupców paryskich z lat 1829 – 1934, oraz uruchomienie wraz z Laboratoires AGORA et ETIS (Université de Cergy-Pontoise), Archives nationales, Archives départementales des Yvelines, Centre Jean Mabillon (Ecole des chartes), Université Paris 8 tzw.: „Testamentów z Poilus". Testamenty z Poilus, to 134 testamenty żołnierzy I wojny światowej, odnalezione w 2016 r. w Archiwum Departamentalnym Yvelines i zaproponowane przez Ecole des Chartes do naukowego opracowania i udostępnienia online.

Więcej:

Archives Nationales Rapport d'activité

oprac. Adam Baniecki
AP Wrocław O/Bolesławiec